

Lärarvägledning

Du finns i våra register

SKV 739 utgåva 1 Du finns i våra register

Innehåll	3
Till dig som lärare	4
Varför ska du välja att visa den här filmen?	5
Användning av materialet	6
Begrepp i filmen	7
Folkbokföringen – grundinformation och fördjupning	9
Folkbokföringsdatabasen	10
Områden inom folkbokföringen	11
Lagar och bestämmelser	11
Några myndigheter som använder uppgifterna	12
Undervisningen – ett förslag till upplägg	13
Extramaterial	16
Bilaga – exempelperson från Mina sidor på Skatteverkets webbplats	17
Avslutningsvis...	18

Till dig som är lärare

Vi är väldigt glada att du har det här materialet i dina händer – du är en viktig person för oss. Som lärare är du den som ger våra unga verktyg som de kommer att behöva senare i livet. Med filmen *Du finns i våra register* och den här lärarvägledningen får du hjälp att ge dina elever ytterligare verktyg som de kommer att ha nytta av.

När samhället fungerar som bäst märker vi inte av alla kuggar som måste rotera och passa ihop. Folkbokföringen är en av de viktigaste kuggarna, den är navet i ett stort maskineri som behöver arbeta så friktionsfritt som möjligt – hela tiden. Folkbokföringen är med oss genom livet, från vaggan till graven. Det är det få saker som är.

I lärarvägledningen hänvisar vi till andra myndigheter som genom olika händelser är kopplade till uppgifterna i folkbokföringen, till lagar som folkbokföringens bestämmelser grundar sig i och vi har med det här materialet förhoppningsvis lagt grunden till svar på de frågor som dyker upp i filmen.

Vi har också valt att ge förslag på frågor som du kan ställa till eleverna för att jobba vidare. Vi tror på att filmen och lärarvägledningen ger dig möjlighet att knyta ihop folkbokföringen med all den kunskap du ger eleverna om samhället.

Tack för det du gör!

Bästa hälsningar

Skatteverket

Andreas och Farhia

[Du finns i våra register](#) (4 minuter 15 sekunder)

Varför ska du välja att visa den här filmen?

Med hjälp av filmen får du stöd i att uppnå flera delar gällande läroplan (Lgr 11) och kursplanen för samhällskunskap. Därför ska du välja att ta med filmen i din undervisning.

Till exempel hjälper filmen dig att uppfylla skolans uppdrag att *”förmedla och förankra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället”*. (Lgr 11; 1 Skolans värdegrund och uppdrag – Skolans uppdrag)

Folkbokföringen är i många delar navet i de svenska samhälls- och välfärdsstrukturerna och en förutsättning för att aktivt kunna delta i samhällslivet. Brottsförebyggande rådet (Brå) har konstaterat att folkbokföringen utgör *”en av de mest strategiska verksamheterna i välfärdsystemet”* (Brå 2015:8).

Genom att använda det här materialet får du stöd i att uppfylla skolans uppdrag att *”förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet”* (Lgr 11; 1 Skolans värdegrund och uppdrag – Rättigheter och skyldigheter) och uppfylla delar av syftet för ämnet samhällskunskap, till exempel i att ge eleverna *”möjlighet att utveckla en helhetsyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer”* (Kursplan – Samhällskunskap, Ämnets syfte) och ge dem flera delar av det centrala innehållet i ämnet samhällskunskap, exempelvis när det gäller:

- *Individer och gemenskaper*
 - *Sveriges befolkning, dess storlek, sammansättning och geografiska fördelning. Konsekvenser av detta, till exempel socialt, kulturellt och ekonomiskt.*
 - *Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet, pensionsystemet och arbetslöshetsförsäkringen.*
- *Rättigheter och rättsskipning*
 - *Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen.*

Vi har valt att ta fram den här filmen som ett verktyg för dig som lärare för att uppfylla Lgr 11 och kursplanen för samhällskunskap. Du ser säkert flera saker som du kan koppla samman och dra nytta av för att uppnå det som ditt uppdrag kräver.

Vi är övertygade om att filmen kommer ge dina elever mycket och vi tror på värdet av kunskapen den ger dem.

Användning av materialet

När du väljer att visa filmen finns olika möjligheter.

Dels är filmen fristående och kan ses som en del av den övriga SO-undervisningen. Du har alltså en möjlighet att koppla den till de moment du själv bedömer är passande.

Vår avsikt med filmen är att invånarna i Sverige, d.v.s. eleverna, ska få en förståelse för vad folkbokföring innebär - och varför det är viktigt - redan innan de själva aktivt tar del av den.

Därför är även en möjlighet att bygga en lektion kring folkbokföringen. För att kunna göra det behöver du själv ha kunskap om de olika delar du vill ta upp under lektionen. På sidorna 9 och 11 har vi samlat rubriker med länkar till den information som ligger på vår webbplats. Där kan du enkelt ta dig till den information du behöver för att skapa din bas i det här undervisningsmomentet.

På sidorna 13 – 15 ger vi dig förslag på olika typer av frågor du kan använda dig av. Frågorna är indelade i enklare frågeställningar som kan öppna för diskussion i klassrummet och fördjupningsfrågor som kan användas som individuella uppgifter eller gruppuppgifter att söka svaren kring med skriftlig redovisning.

Vi hoppas att det kan bidra till att eleverna stimuleras att själva hämta in och utveckla kunskaper.

Frågorna kan också med fördel användas som hemuppgifter att diskuteras med familj eller vänner.

Tidsåtgång

Du som lärare vet bäst hur mycket tid du behöver, men vi har försökt uppskatta hur mycket tid som krävs för att ta vara på materialet. Tidsåtgången kan naturligtvis bli mindre eller större, beroende på hur du väljer att integrera detta med andra delar i undervisningen som eleverna ska få del av.

Inläsning av lärmaterialet - förberedelse	30 minuter
Förarbete för dig som lärare – planering (varav filmvisningen)	30 minuter 4 minuter och 15 sekunder
Lektionstid med filmvisningen samt diskussion	40 minuter

Begrepp i filmen

I filmen finns begrepp som kanske väcker frågor hos eleverna, här nedanför har vi sammanställt dessa med förslag på korta förklaringar.

Barnbidrag

Ett ekonomiskt stöd som automatiskt betalas ut till föräldrar som bor och har barn i Sverige. Läs mer hos [Försäkringskassan](#).

Studiebidrag

Ett ekonomiskt stöd till alla som har fyllt 16 år och går på gymnasiet. Läs mer hos [CSN](#).

Försäkring

En tjänst du kan köpa av ett företag för att skydda dig ekonomiskt vid t.ex. olyckor, inbrott, skadegörelse eller sjukdom.

Val

I Sverige väljer vi dem som ska styra landet. Du har rätt att lägga din röst på vem du vill och du kan också själv bli vald att representera folket i kommun, landsting eller riksdag. Läs mer hos [Valmyndigheten](#).

Kommun

Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns där vi bor, bland annat förskola, skola, socialtjänst och äldreomsorg. Läs mer på [Sveriges kommuners och regioners \(SKR\) webbplats](#).

Landsting

Regionerna, eller Landstingen som det tills nyligen har hetat, ansvarar för uppgifter som är gemensamma för stora geografiska områden och som ofta kräver stora ekonomiska resurser. Regionens viktigaste uppgift är hälso- och sjukvård. Läs mer på [Sveriges kommuners och regioners \(SKR\) webbplats](#).

Staten

I det här sammanhanget menar vi Sveriges regering, riksdag och myndigheter.

Regering

Regeringen styr Sverige och myndigheterna. Regeringen fattar också beslut om sådant som

inte någon myndighet ansvarar för.
Läs mer på [regeringens webbplats](#).

Riksdag

All offentlig makt i Sverige utgår från folket och folkets främsta företrädare är riksdagen. Så står det i vår grundlag.

Läs mer på [riksdagens webbplats](#).

Identitet

Begreppet identitet avser i regel en persons namn, födelsetid och medborgarskap. Det kan även handla om kön, födelseort och födelseland.

Generellt handlar det om de grundläggande uppgifter som en person lever med och verkar under, alltså sådant som normalt framgår av ett pass eller motsvarande id-handling.

Svensk adressändring – viktigt att veta för dig som lärare.

Svensk adressändring är ett privat företag som erbjuder olika tjänster mot betalning. Även om tjänsterna som företaget erbjuder kan vara till nytta för den enskilde är det viktigt att inte blanda ihop dessa med folkbokföring och skyldigheten att anmäla flytt. Det är bara hos Skatteverket du kan ändra din folkbokföring.

Folkbokföringen – grundinformation och fördjupning

På följande sidor kommer här information om vad folkbokföring är och hänvisningar till webbsidor där du och eleverna kan få en fördjupning beroende på undervisningens upplägg. Lästexten på sidan 9 – 12 är den grund du behöver som lärare för att föra in folkbokföringen i undervisningen. Länkarna ger dig möjlighet att låta eleverna fördjupa sig, antingen kring folkbokföring i sig eller om du väljer att koppla ihop den här delen med andra samhällsfrågor som du tar upp i din undervisning.

Folkbokföringen är den grundläggande registreringen av befolkningen i Sverige. Den svenska folkbokföringens historia sträcker sig så långt tillbaka som till 1600-talet. Under lång tid var det kyrkan som skötte folkbokföringen. Då fanns registren i kyrkoböcker. Från och med den 1 juli 1991 är det Skatteverket som ansvarar för folkbokföringen i Sverige.

Det huvudsakliga syftet med folkbokföringen är att tillgodose samhällets behov av basuppgifter om befolkningen. Att försörja samhället med personinformation innebär ett brett och ansvarsfullt uppdrag som beskrivs i regeringens instruktion till Skatteverket och uttrycks så här:

”Uppgifterna i folkbokföringen ska spegla befolkningens verkliga bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden så att olika samhällsfunktioner får ett korrekt underlag för beslut och åtgärder”.

Skatteverket registrerar folkbokföringsuppgifterna i folkbokföringsdatabasen.

I folkbokföringen registreras löpande olika händelser i en persons liv, exempelvis födelse, vårdnad, namn, äktenskap och dödsfall. I folkbokföringen registreras även vilka som bor i Sverige och var de bor efter en flytt. Till en persons folkbokföring har knutits många rättigheter och skyldigheter, t.ex. rätten till sociala förmåner och bidrag eller var man ska betala skatt eller rösta.

En löpande och samordnad registrering av befolkningens bosättnings- och familjerättsliga förhållanden som en självständig verksamhet är ovanlig i ett internationellt perspektiv. Med få undantag finns den endast i de nordiska länderna. Däremot har nästan alla länder, utanför Norden, någon form av civilregistrering. Då är registreringen i allmänhet händelsebaserad på så sätt att en registreringsmyndighet för ett eller flera register över de födslar, dödsfall och vigslar som sker inom myndighetens geografiska område.

Mer om folkbokföringens historia hittar du på Skatteverkets webbplats under rubrikerna

[Folkbokföringens historia](#)

och

[Den svenska folkbokföringens historia under tre sekler](#)

Folkbokföringsdatabasen

Skatteverket registrerar personuppgifter i en folkbokföringsdatabas. I folkbokföringen finns det, förutom uppgifter om var en person är bosatt, även uppgifter om personens identitet och familjeförhållanden. När Skatteverket ändrar en uppgift om en person så sparas den tidigare uppgiften.

De uppgifter som får registreras om en person är:

- Personnummer
- Namn
- Födelsestid
- Kön
- Födelsehemort eller födelseort i utlandet och födelseland
- Adress
- Folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer, folkbokföringsort och distrikt.
- Särskild postadress
- Medborgarskap
- Civilstånd
- Make/maka, barn, föräldrar och vårdnadshavare
- Adoptionsförhållande
- Flytt till Sverige
- Avregistrering från folkbokföringen vid flytt till utlandet, som avliden eller dödförklarad eller som försvunnen
- Anmälan om ny adress i utlandet enligt vallagen
- Gravsättning
- Personnummer i annat nordiskt land
- Upphållsrätt för den som är folkbokförd
- Samordningsnummer (en identitetsbeteckning för personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige, men som i vissa fall behöver kunna identifieras av t.ex. svenska myndigheter).

Områden inom folkbokföringen

I folkbokföringen finns många olika uppgifter om invånarna i vårt land. Nedan hittar du länkar till Skatteverkets webbplats. Som du kunde se på förra sidan så finns mer än det vi valt att ta med här. Vi har alltså mer information om respektive område och mycket annat när ni väl besöker webbplatsen.

[Personnummer](#)

[Att flytta](#)

[Barn och föräldraskap](#)

[Medborgarskap](#)

[Hur är det med namn?](#)

[Gifta sig och skilja sig](#)

Lagar och bestämmelser

Folkbokföringen styrs av en mängd olika lagar. Folkbokföringslagen tillsammans med folkbokföringsförordningen är naturligtvis lätta att förstå att de hör till ämnet, men även till exempel namnlagen, äktenskapsbalken, vallagen och lagen om lägenhetsregister påverkar.

Det i samhället som folkbokföringen sedan påverkar styrs i sin tur av olika lagar, t.ex. socialförsäkringslagen och körkortslagen.

[På Skatteverkets webbplats hittar du till alla lagar och förordningar som gäller folkbokföringen.](#)

Några myndigheter som använder uppgifterna

Skatteverket har en informationstjänst för myndigheter, kommuner och landsting som kallas Navet. Via Navet sprider Skatteverket folkbokföringsuppgifter till andra myndigheter. Navet hämtar uppgifter direkt från folkbokföringens register. Ändrade uppgifter i Navet överförs dagligen eller veckovis till andra myndigheter. Det handlar bl.a. om;

- Centrala studiestödsnämnden (CSN)
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Försäkringskassan
- Skatteverket (ja, vi själva behöver också hämta uppgifterna i vår verksamhet)
- Migrationsverket
- Polisen
- Transportstyrelsen
- Kommuner
- Regioner (tidigare Landsting)

Vad de olika myndigheterna behöver folkbokföringsuppgifterna till skiljer sig naturligtvis åt. Försäkringskassan använder dem till exempel i ärenden om bostadsbidrag och Transportstyrelsen använder uppgifterna för att utfärda körkort och skicka ut registreringsbevis till personer som har köpt ett fordon. I en kommun så kan folkbokföringsuppgifterna till exempel styra vilka av dina elever har rätt till skolskjuts.

Undervisningen – ett förslag till upplägg

Vi föreslår att du visar filmen två gånger för dina elever. Vi tror att det ger många aha-upplevelser för dem efter att ha pratat om de olika bitarna och ger dem möjlighet att reflektera och ta till sig kunskapen på ett effektivt sätt.

Om ni använder läsplattor i undervisningen, eller om eleverna får använda sina mobiltelefoner så kan de själva skanna den eller de QR-koder de behöver för att lösa de uppgifter du ger dem. För att underlätta har du tillgång till ett elevmaterial i pdf-format med QR-koderna, men det går naturligtvis lika bra att skanna från ett utskrivet papper.

Diskussionsfrågor innan filmvisning

Be de elever som har ett ID-kort att ta fram det och gå igenom vilka uppgifter som står på kortet.

- Vad står det för uppgifter på kortet?
 - Folkbokföringsuppgifter; förnamn, efternamn, personnummer, födelsetid, kön, medborgarskap (finns endast som uppgift på ett nationellt id-kort, det som Polisen utfärdar).

Frågor efter filmen

1. Filmen avslutas med flera olika korta frågor:

Var är du folkbokförd? Är det samma adress som du får din post till? Är det samma adress som du sover på? Mina Sidor på skatteverket.se är dina sidor. Där kan du se vilka uppgifter som finns om dig i folkbokföringen. Kolla! Hur är du folkbokförd?

Synliggör gärna detta genom att eleverna själva får logga in på Mina sidor på skatteverket.se. För att genomföra detta, krävs det att eleverna har e-legitimation. Alternativ är att du som lärare visar hur det ser ut som på din sida. I materialet har vi annars en testperson som du kan visa för (se sidan 17). Det här är viktigt att det sker frivilligt, personnumret är jämförbart med en värdehandling och bör hanteras varsamt.

- Mina Sidor visar för en ung person uppgift om namn, adress, civilstånd.
2. I Sverige tar vi ofta för givet att allt fungerar och att vi har ett fungerande folkbokföringsregister över befolkningen. Men det är få länder som har ett så pass utvecklat system för det som vi har.

Låt klassen diskutera nedanstående fråga i mindre grupper eller storgrupp:

- Vad händer om vi inte har ett folkbokföringsregister?

Några exempel på svar:

- Vi skulle till exempel ha svårt att ha tillförlitliga uppgifter om:
 - Vilka barn som föds.
 - Vilka föräldrar och vårdnadshavare barnen har.
 - Vad personer heter.
 - På vilka adresser landets invånare bor.
 - Vilka som inte längre bor i Sverige.
 - Vilka nya som bor i Sverige.
 - Vilka som dör.

- Många saker man som ung tar för givet skulle bli svåra att planera in i samhället, t.ex.:
 - Fritidsgårdar
 - Skateboardhallar
 - Badhus
 - Ridhus
 - Fotbollsplaner
 - Ishallar
 - Det kan också bli problem att få saker man själv behöver:
 - Busskort för att komma till skolan
 - Kallelse till tandläkaren kanske inte kommer fram
 - Hemförsäkring vid flytt hemifrån
 - Vi skulle i samhället få svårt att:
 - Se till att invånarna i Sverige uppfyller sina skyldigheter. t.ex. betalar rätt skatt.
 - Ta tillvara medborgarnas rättigheter, t.ex. rätten att få rösta eller få del av bidrag.
 - Begränsa brottslighet så som identitetsstöld, bidragsbrott o.s.v.
 - Se till att alla barns rättigheter med exempelvis skolgång uppfylls.
 - Planera samhället, t.ex. för att kunna bygga bostäder, vägar, skolor, äldreboenden o.s.v.
3. Be eleverna fundera på vilka folkbokföringshändelser som de själva varit med om. För att komma igång med en diskussion kan du fråga t.ex.
- a. Har någon av er flyttat?
 - b. Har någon av er en släkting som har gift sig?
 - c. Känner ni någon som har bytt namn?
4. Be eleverna att skriva in sin adress på www.eniro.se eller www.hitta.se.
- Var får eniro.se/hitta.se adressen ifrån?
 - Visar även eniro.se/hitta.se vilka som bor där?

Till läraren; Skatteverket har uppdrag från regeringen att tillhandahålla aktuella och korrekta uppgifter om de som bor i Sverige så att andra myndigheter har underlag för planering och beslut. Det sker genom att folkbokföringen aviserar ut uppgifter om dig till andra myndigheter. De får rätt uppgifter om dig när det sker förändringar i folkbokföringen, till exempel om din adress när du anmäler flytt. Privata företag – till exempel Eniro och Hitta – kan få sina kundregister uppdaterade via Statens personadressregister (SPAR).

Om du väljer att visa filmen två gånger, inled med följande fråga till eleverna

1. Nämn fem saker som händer i filmen som har att göra med folkbokföring.
 - Födelse (*personnumret tilldelas direkt när ett barn föds i Sverige*)
 - Namn (*varje barn som föds ska enligt lag ha ett eller flera förnamn*)
 - Skolan börjar (*var flickan är folkbokförd spelar roll vilken skola hon blir erbjuden*)
 - Familjen flyttar (*de ska anmäla detta till Skatteverket*)
 - Skolskjuts (*familjen är folkbokförd på sin nya adress. Kommunen får på så sätt information om hur långt flickan har till skolan och om hon därför har rätt till skolskjuts*)
 - Flickan får ett syskon (*uppgifterna i folkbokföringen används av Försäkringskassan som en del i att avgöra om en förälder har rätt till olika ersättningar*)
 - En ny klasskompis som flyttar in från en annan stad (*klasskompisens föräldrar ska anmäla flytten till Skatteverket*)

- Klasskompisen har skilda föräldrar (*civilstånd registreras i folkbokföringen och styr vissa rättigheter och skyldigheter*)
- En vän flyttar utomlands (*familjen ska i de flesta fall anmäla det till Skatteverket*)
- Ny klasskamrat från ett annat land (*den som flyttar till Sverige ska anmäla det till Skatteverket om personen ska stanna ett år eller mer*)
- Den nya vännen nämns som "han" (*könen är en del av en persons identitet i folkbokföringen, i Sverige finns i dagsläget två juridiska könen*)
- På betyget står personnumret (*personnumret används av många aktörer i samhället för att identifiera en person*)
- Moped (*krävs en ålder på 15 år för att få ta AM-körkort respektive förarbevis*)
- Gymnasieval (*folkbokföringen styr inte valet men påverkar*)
- Studiebidraget (*vid 16 års ålder, om du studerar på gymnasium, har du rätt till studiebidrag*)
- Själv anmäla flytt (*från 16 år får du själv anmäla flytt*)
- Hjälp med hyran (*folkbokföringen kan påverka om du kan få bostadsbidrag*)
- Försäkring (*föräldrars hemförsäkring gäller inte barn som flyttat hemifrån*)
- Rösta (*rösträtten beror på ålder, medborgarskap och bostadsort*)
- Själv bli folkvald (*svenska medborgare över 18 år, som är med i ett parti, kan väljas in till exempel i riksdagen*)

Hemuppgift

1. Precis som flickan i filmen kanske du undrar var du fick ditt namn ifrån. Fråga dina föräldrar varifrån du fick ditt namn?
2. Vem får och vem ska bli folkbokförd i Sverige? Känner du någon som har flyttat till Sverige?
3. Har ni flyttat? Ta reda på vad dina föräldrar behövde göra då?
4. På Mina sidor kan du gå in och se vilka uppgifter det finns om dig själv. Om du inte har e-legitimation så kan du be dina föräldrar logga in, för föräldrarna finns det också mer uppgifter att titta på.

Extra material

Personnummer

Diskussionsfråga innan filmvisning

1. Vad har du för personnummer?
2. Varför ser personnumret ut som det gör?

[Film om personnummer](#)

Flytta inom Sverige

Diskussionsfrågor innan filmvisning

1. Har någon av eleverna flyttat inom Sverige?
 - a. Vad behövde de göra då?

[Film om att flytta inom Sverige](#)

Meny

Sök i Mina Sidor

Inloggad

Startsida / Privat / Mina Sidor / Folkbokföring

Folkbokföring

Här visas ett urval av dina folkbokföringsuppgifter. Det som står här är grunden för den vård, omsorg och service som du har tillgång till i samhället. Därför kan det vara bra att kontrollera att uppgifterna stämmer.

Hamillio Dinou

Personnummer	060710-2399
Namn	Hamillio Dinou
Civilstånd	Ogift
Bostadsadress	SAMARITGRÄND 2 11853 STOCKHOLM

Relaterade e-tjänster

- [Flyttanmälan](#) >
- [Skriv ut personbevis](#) >
- [Särskild postadress](#) >
- [Obehörig adressändring](#) >

Kontakta oss

 0771 - 567 567

 Mejla en fråga

 Besök oss

Tillsammans gör vi samhället möjligt

Avslutningsvis...

Allt som du och eleverna har sett i filmen har kopplingar till folkbokföring. Det är som sagt navet i det svenska samhället och utan det finns många saker som inte skulle fungera.

Folkbokföringen är med oss genom våra liv, från vaggan till graven. Det är det få saker som är.

Arbetet med att visa att folkbokföringen är en naturlig och viktig del i samhället och kan göras på många sätt. Du som lärare har hjälpt oss att nå en mycket viktig grupp invånare – våra unga.

Dela gärna med dig till kollegor så att flera kan ta hjälp av materialet. Om du tyckte att det gav ett värde till din undervisning så hoppas vi att du vill berätta det för andra.

Du får också gärna berätta det även för oss. Mejla oss med rubriken *"Farhia och Andreas - Du finns i våra register"* och berätta vad som var bra och vad vi kan förbättra. Har du andra idéer om hur vi kan nå ut redan i grundskolan, hör gärna av dig kring det också.

[Du når oss via Skatteverkets webbformulär.](#)

Återigen, tack för det arbete du gör för vårt samhälle!

Farhia och Andreas
Skatteverket

SKV 739 utgåva 1. Utgiven i november 2019.
Denna utgåva finns endast som pdf på www.skatteverket.se